

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W STOWARZYSZENIU „PRO FAMILIA” W POLKOWICACH

Stowarzyszenie „Pro Familia” w Polkowicach

Plac Kościelny 2

59-100 Polkowice

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1606)
4. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)
5. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)
6. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)
7. Ustawa z 13.05.2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) – art. 22b,art. 22c.
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138, 1375 z późn. zm.

Spis treści

Rozdział 1

Informacje ogólne	5
1. Wprowadzenie	5
2. Słowniczek pojęć	6

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich	7
--	---

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w poradni	11
---	----

1. Zasady przyjmowania w poczet członków Stowarzyszenia, zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnim....	11
2. Zasady bezpiecznych relacji małoletnich, członków i pracowników Stowarzyszenia „Pro Familia”	12
3. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi zagrożeniami z sieci	18
4. Zasady ochrony wizerunku małoletnich	20
5. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich	21

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego	22
---	----

1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej	22
2. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego	24

Rozdział 5.

Organizacja procesu ochrony małoletnich	25
--	----

1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów	25
2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie członków i pracowników Stowarzyszenia do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności	25
3. Zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich	

stosowania.....	25
4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	26
5. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu	26
6. Załączniki do obowiązującej procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem	26
a) wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego – załącznik 1	27
b) wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich – załącznik 2	28
c) Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich – załącznik 3	29
d) Procedura postępowania w przypadku podejrzenia przemocy wobec małoletniego – załącznik 4	31
f) Plan wsparcia małoletniego – załącznik 5	32
g) Informacja dla osób doznających przemocy – załącznik 6	34
h) Monitoring standardów – ankieta - załącznik 7	37
i) Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich	38

ROZDZIAŁ 1
Postanowienia ogólne

Wprowadzenie:

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące główne założenia:

- Do Stowarzyszenia nie będą mogły zapisać się osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
- Wszyscy członkowie potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletnich oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że są oni ofiarami przemocy w Stowarzyszeniu lub przemocy domowej;
- Podejmowane w Stowarzyszeniu postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka oraz bezpieczeństwa danych osobowych;
- Małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych działań;
- Rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa;
- W projektach prowadzonych przez Stowarzyszenie nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Słowniczek pojęć

Ileokroć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. **Stowarzyszeniu** – należy przez to rozumieć Stowarzyszenie „Pro Familia” w Polkowicach;
2. **Członkach Stowarzyszenia** – należy przez rozumieć każdą osobę, która wypełniła deklarację na członka Stowarzyszenia i została przyjęta w ich poczet bez względu na formę współpracy, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają kontakt z małoletnimi;
3. **Prezesie** – należy przez to rozumieć Prezesa oraz Wiceprezesa Stowarzyszenia „Pro Familia” w Polkowicach
4. **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć Stowarzyszenie „Pro Familia”.
5. **Pracowniku** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Stowarzyszeniu, osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne oraz wolontariuszy.
6. **Małoletnim** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia.
7. **Rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawy dziecka.
8. **Opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe.
9. **Krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i zakłócają ich optymalny rozwój. Formy krzywdzenia:
  - *Przemoc fizyczna* – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
  - *Przemoc seksualna* – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);
  - *Przemoc psychiczna* – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic niewarty, zły, niekochany, niechciany, zagrożony i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
  - *Cyberprzemoc* – należy przez to rozumieć stosowanie przemocy poprzez prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego tj.: sms, e- mail, witryny internetowe, portale społecznościowe, fora dyskusyjne;
  - *Zaniechanie* – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia, nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i trudności w rozwoju;
  - *Przemoc domowa* – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

10. **Osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemoc domowej;
11. **Świadku przemoc domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemoc domowej lub widziała akt przemoc domowej.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich

1. Standardy ochrony małoletnich w Stowarzyszeniu „Pro Familia”

Standard I.

Małoletni, rodzice, członkowie Stowarzyszenia, osoby zatrudnione w Stowarzyszeniu znają „Standardy ochrony małoletnich”, a dokument jest dostępny i upowszechniony.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Prezes określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.
3. Zapoznano z nim członków oraz pracowników Stowarzyszenia, rodziców/prawnych opiekunów oraz małoletnich.
4. Dokument jest udostępniony:
  - a. na stronie internetowej Stowarzyszenia: www.profamilia.polkowice.pl,
  - b. w siedzibie Stowarzyszenia.
5. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
6. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie zajęć/warsztatów grupowych (według potrzeb) oraz prowadzonych na bieżąco przez pracowników Poradni konsultacji, diagnozy, terapii w indywidualnym kontakcie.

Standard II.

Członkowie Stowarzyszenia współtworzą i gwarantują bezpieczne oraz przyjazne środowisko w Stowarzyszeniu oraz w trakcie realizacji projektów (w tym prowadzeniu Poradni).

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Członkowie Stowarzyszenia są przyjmowani w poczet członków po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym.
2. Stowarzyszenie do realizacji projektów (w tym do prowadzenia Poradni) zatrudnia personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na

Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.

W przypadku zatrudnienia obcokrajowców personel weryfikuje osobę w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności

3. Członkowie oraz pracownicy Stowarzyszenia są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich.
4. Szkolenia członków i pracowników Stowarzyszenia w zakresie bezpieczeństwa małoletnich prowadzone są według potrzeb.
5. W Stowarzyszeniu prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich członków i pracowników z zakresu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, a w szczególności:
  - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich;
  - b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
  - c) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich;
  - d) znajomości praw dziecka, praw człowieka oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych;
  - e) bezpieczeństwa relacji wszystkich członków Stowarzyszenia z małoletnimi, uwzględniającego wiedzę o zachowaniach pożądanym i niedozwolonym w kontaktach z małoletnimi;
6. W Stowarzyszeniu prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucia bezpieczeństwa małoletnich, a w szczególności w obszarach:
  - a) relacji między członkami i pracownikami Stowarzyszenia, a małoletnimi;
  - b) relacji między małoletnimi;
  - c) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych;
  - d) środowiska kształcenia (poszanowanie odmienności, sprawiedliwości w przestrzeganiu zasad i regulaminów Stowarzyszenia, podmiotowe traktowanie małoletnich).

Standard III.

Stowarzyszenie oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w Stowarzyszeniu „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
2. Dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę małoletnim i rodzicom w trudnych sytuacjach życiowych znajdują się:
  - a) w głównej siedzibie Stowarzyszenia;
  - b) na stronie internetowej Stowarzyszenia.
3. Na stronie internetowej Stowarzyszenia w zakładce „O stowarzyszeniu” – Małoletni - znajdują się przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych.

Standard IV.

Stowarzyszenie zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Stowarzyszenie oferuje małoletnim edukację w zakresie praw dziecka, człowieka, małoletniego oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
2. Małoletni zostali poinformowani, do kogo mogą się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. Na stronie: <https://www.standardy.fdds.pl> dostępne są dla małoletnich materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka, ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie.

Standard V.

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę małoletnim.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji członków i pracowników Stowarzyszenia w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.
  - a) przemocy rówieśniczej;
  - b) przemocy domowej;
  - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich;
  - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie w sytuacji krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W Stowarzyszeniu ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W Stowarzyszeniu wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.
5. Wszyscy członkowie oraz pracownicy Stowarzyszenia, którzy powezmą informację o zdarzeniach zagrażających małoletnim, przekazują ją organowi zarządzającemu Stowarzyszeniem. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej stowarzyszenia w zakładce „O stowarzyszeniu” – „Małoletni”.
6. Podmioty postępowania przestrzegają Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w stowarzyszeniu (RODO), dostępne w zakładce „O stowarzyszeniu” – „RODO”.

Standard VI.

W Stowarzyszeniu wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa małoletnich w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W Stowarzyszeniu opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W Stowarzyszeniu określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi.
3. W Stowarzyszeniu opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
  - a. Przemocy fizycznej;
  - b. Przemocy psychicznej;
  - c. Przemocy domowej;
  - d. przemocy seksualnej;
  - e. cyberprzemocy.
4. Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia realizują plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII.

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W Stowarzyszeniu prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich, a także prowadzona jest Karta zgłoszenia (załącznik nr 1).
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich: Prezes Stowarzyszenia, Zarząd stowarzyszenia. Zarząd oraz wyznaczone osoby składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa przechowywania uzyskanych danych osobowych.
3. Dokumenty w sprawie ujawnionych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletnich są przechowywane zgodnie z Instrukcją przechowywania.

Standard VIII.

Stowarzyszenie monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i procedury ochrony małoletnich są weryfikowane – raz na dwa lata.
2. Stowarzyszenia uaktualnia stan wiedzy małoletnich w zakresie przepisów prawa zgodnie z zachodzącymi w nich zmianami.
3. Do weryfikacji dokumentacji Stowarzyszenia wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady oraz termin, zakres i sposób kontroli określa Prezes Stowarzyszenia.

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Stowarzyszeniu „Pro Familia”

1. Zasady przyjmowania w poczet członków Stowarzyszenia, zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi.

Przed przyjęciem w poczet członków Stowarzyszenia oraz przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie oraz terminu ich trwania Zarząd uzyskuje informacje:

1. W przypadku każdego członka Stowarzyszenia, pracownika, wolontariusza, praktykanta z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
2. W przypadku przyjęcia członka w Stowarzyszeniu, zatrudnienia pracownika i dopuszczenia wolontariuszy lub praktykantów do kontaktu z małoletnimi i opieki nad nimi, z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
3. Członkowie stowarzyszenia, osoby zatrudniane składają pisemne oświadczenie o spełnianiu warunku:
  - 3.a) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych;
  - 3.b) braku toczącego się przeciwko kandydatowi postępowania karnego w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
4. Informacje, o których mowa w pkt. 1 – 3 zarząd stowarzyszenia załącza do akt osobowych członka (deklaracji) oraz pracownika;
5. Członkowie Stowarzyszenia, pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z:
  - 5.a) Statutem Stowarzyszenia;
  - 5.b) Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w Stowarzyszeniu;
  - 5.c) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych;
  - 5.d) procedurami obowiązującymi w Stowarzyszeniu.

2. Zasady bezpiecznych relacji małoletnich, członków i pracowników Stowarzyszenia „Pro Familia”

2.1 Zasady ogólne:

1. Członkowie Stowarzyszenia i pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w siedzibie Stowarzyszenia lub przy realizacji projektu realizowanego przez Stowarzyszenie (w tym pracy Poradni), monitorują ich sytuację i dobrostan.
2. Członkowie Stowarzyszenia i pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności. Pomoc uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci i młodzieży, możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.

3. Członkowie Stowarzyszenia i pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
4. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, praktykantów i wolontariuszy.

2.2. Zasady komunikacji członków Stowarzyszenia oraz zatrudnionych pracowników z małoletnimi.

Komunikacja budująca dobre relacje z małoletnimi.

Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia:

- 2.1. W komunikacji z małoletnimi zachowują spokój, cierpliwość i szacunek. Okazują też zrozumienie dla trudności i problemów małoletnich.
- 2.2. Reagują wg. zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki, uwzględniając procedury bezpieczeństwa, na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich. Powtarzające się sytuacje zgłaszają do odpowiednich osób.
- 2.3. Dają małoletniemu prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania zgodnie z zasadami dobrego wychowania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez członka stowarzyszenia.
- 2.4. Komunikacja z małoletnimi prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
- 2.5. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletniego.
- 2.6. Starają się trudne sytuacje rozwiązywać podczas rozmów indywidualnych z małoletnim, unikają publicznego wytykania błędów, nie wyzywają, nie wyśmiewają.
- 2.7. Nie grożą małoletniemu, wyrażają dezaprobatę wobec jego zachowania w sposób nieuwłaczający godności i poczuciu jego własnej wartości.
- 2.8. Słuchają uważnie małoletniego, udzielają mu odpowiedzi adekwatnych do danej sytuacji. W relacjach z małoletnim stosują zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat „JA”.
- 2.9. Stosują zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania małoletniego, tj. krytykują małoletniego w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku. Krytyce podlega zachowanie a nie osoba.
- 2.10. W sytuacji wymagającej interwencji wobec małoletniego mówią wyraźnie, starają się utrzymać spokojny ton głosu. Utrzymują z małoletnim kontakt wzrokowy. W czasie rozmowy znajdują się blisko drugiej osoby, ale nie naruszają jej przestrzeni osobistej.

Komunikacja z małoletnim służąca rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny.

Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia:

1. W rozwiązywaniu konfliktów stosują następujące zasady konstruktywnej komunikacji:
  - a) nie oceniają;
  - b) nie uogólniają, nie interpretują;

- c) stosują komunikaty „JA”;
  - d) oddzielają problem od osoby, wyrażają brak akceptacji dla zachowania a nie człowieka;
  - e) skupiają swoją uwagę na rozmówcy, koncentrują się na tym co mówi;
  - f) okazują rozmówcy szacunek;
  - g) upewniają się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę;
  - h) wysłuchują małoletniego;
  - i) udzielają informacji zwrotnych.
2. W komunikacji z małoletnim podczas rozwiązywania konfliktów wystrzegają się:
    - a) osądzania, krytykowania, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi;
    - b) błędu nadmiernej generalizacji (zamiast mówić o konkretnych sytuacjach i konkretnych przyczynach irytacji, złości, przypisuje się pewne zdarzenia stałym cechom osoby);
    - c) niewłaściwego zrozumienia intencji małoletniego – partnera rozmowy;
    - d) niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.
  3. W procesie rozwiązywania konfliktu dbają o komunikację dającą małoletniemu poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi u małoletniego poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
  4. Umiejętnie, w sposób konstruktywny uczestniczą w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje, arbitraż, facylitację.
  5. Szybko reagują na problemy związane z dyscypliną małoletnich:
    - a. rozwiązują pojawiające się problemy z dyscypliną bezpośrednio po naruszeniu zasad przez małoletnich;
    - b. nie podnoszą nadmiernie głosu i nie krzyczą, zwracają uwagę tym małoletnim, którzy łamią ustalony porządek;
    - c. wykazują empatię wobec małoletnich;
    - d. ustalają lub przypominają obowiązujące zasady – wyraźnie określając oczekiwania wobec zachowań małoletnich dotyczących różnych rodzajów ich aktywności (np. zabawie, dyskusji w grupie).
  6. Karanie małoletnich stosują rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich.
  7. Upominając słownie, perswazyjnie, starają się opanować własne negatywne emocje, np. złość, zdenerwowanie.
  8. Wyjaśniają małoletniemu, za co i dlaczego został ukarany. Przekazują mu utrzymany w spokojnym tonie komunikat jasny, konkretny/ rzeczowy, wolny od stygmatyzowania małoletniego, nakierowany na ocenę zachowania małoletniego, a nie jego osoby.
  9. Metody dyscyplinowania małoletnich nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej małoletniego (zakaz stosowania kar fizycznych).
  10. Karząc małoletniego za naganne/niewłaściwe zachowania, członkowie i pracownicy Stowarzyszenia równocześnie dostrzegają i nagradzają pozytywne zachowania małoletniego.

Zakaz stosowania przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym.

Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia:

1. Utrzymują kontakty z małoletnim zgodnie z obowiązującym prawem, ustalonymi normami i zasadami. Wszyscy małoletni są sprawiedliwie traktowani. Nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
  2. Nie wykorzystują wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
  3. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletniego, np. takiej jak:
    - a. zabieranie i niszczenie rzeczy;
    - b. bicie;
    - c. popychanie;
    - d. ograniczenie swobody ruchu;
    - e. bicie przedmiotami.
  4. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletniego, np. takiej jak:
    - a. izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu małoletniego w grupie;
    - b. stygmatyzowanie małoletnich z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej;
    - c. wyszydzanie małoletnich, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie;
    - d. nadmierne, wygórowane wymagania członków stowarzyszenia, zastraszanie małoletnich, obrażanie ich godności, stosowanie kar niewspółmiernych do win;
    - e. agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych.;
    - f. cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań małoletnich i upublicznianie ich.
  5. Nie stosują naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
    - a. komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym;
    - b. wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów, itp.;
    - c. nie piszą do małoletnich wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili;
    - d. nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o małoletnich i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, np. facebooku, bez zgody zainteresowanych stron;
    - e. nie wdają się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, które mogłyby małoletnim wyrządzić krzywdę.
  6. Nie naruszają nietykalności osobistej małoletniego, nie zachowują się wobec niego w sposób niestosowny, dwuznaczny.
  7. Informują małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć w informacji zwrotnej i oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
  8. Podczas kontaktów zachowują szczególną ostrożność oraz takt wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.
  9. Przy rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewniają obecność innej osoby dorosłej lub innej osoby wyznaczonej przez małoletniego.
- **Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych.**

1. Małoletni jest traktowany podmiotowo.
2. Kontakt z małoletnim nie może być ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakty z małoletnimi powinny odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków członka stowarzyszenia.
4. Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia nie zapraszają małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia w razie potrzeb nawiązują i utrzymują kontakty z małoletnimi w sposób gwarantujący bezpieczeństwo obydwu stron z zastosowaniem zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich.
6. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie prawni małoletnich są osobami bliskimi dla członka Stowarzyszenia) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji
  - b. dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów prawnych.

2.3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, w szczególności działania niedozwolone.

c.

d. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi.

- 3.1. Małoletni mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, na terenie siedziby Stowarzyszenia. Członkowie i pracownicy Stowarzyszenia chronią małoletnich i zapewniają im bezpieczeństwo.
- 3.2. Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć
  - e. cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych małoletnich – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
- 3.3. Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
- 3.4. Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- 3.5. Małoletni budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
- 3.6. Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
- 3.7. W kontaktach między sobą małoletni nie powinni zachowywać się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
- 3.8. Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania

ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.

- 3.9. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małoletnich nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych małoletnich.
- 3.10. Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania członków/pracowników stowarzyszenia o zaistniałych zagrożeniach.
- 3.11. Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania przez innego rówieśnika/ki jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, w miarę swoich możliwości, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w stowarzyszeniu procedurami).
- 3.12. Wszyscy małoletni znają obowiązujące w Stowarzyszeniu procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych małoletnich, gdzie i do kogo dorosłego mogą się zwrócić o pomoc.
- 3.13. Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, uzyskuje w Stowarzyszeniu pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

f.

- **Niedozwolone zachowania małoletnich**

g.

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec małoletnich/innych osób:

- a. agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:

- bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;

- b. agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- obelgi, wyzwiska;
- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
- bezpośrednie obrażanie ofiary;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary
- groźby;

- c. agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- poniżanie;
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
- wulgarne gesty;
- śledzenie/szpiegowanie;
- obraźliwe SMSy i MMSy, zdjęcia, komentarze;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
- telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające);

- niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
  - straszenie;
  - szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji na terenie siedziby Stowarzyszenia, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek, używanie ognia na działki sołeckiej) i wszelkich substancji psychoaktywnych.
  3. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
  4. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
  5. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
  6. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
  7. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób.
  8. Używanie wulgaryzmów.
  9. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności Stowarzyszenia.
  10. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności Stowarzyszenia.
  11. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od małoletnich.
  12. Wyłudzenie się innymi małoletnimi w zamian za korzyści materialne.
  13. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
  14. Szykanowanie małoletnich lub innych osób w stowarzyszeniu z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego,
  - niepełnosprawności, wyglądu.
  15. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
  16. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
  17. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy.
  18. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych małoletnich/ osób bez ich zgody.
  19. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
  20. Stosowanie wobec innych małoletnich/innych osób różnych form cyberprzemocy.
  -
  - **3. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi zagrożeniami z sieci.**
  -

3.1 Zasady ogólne:

- Obowiązkiem prawnym Stowarzyszenia jest takie wykorzystanie sieci, które będzie adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno-społecznej małoletniego oraz nie będzie mu szkodzić ani zagrażać jego rozwojowi psychofizycznemu. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

- 1.1. Dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard).
- 1.2. Działalność innych użytkowników zagrażająca dobru dziecka.
- 1.3. Oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników sieci.

3.2. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.

1. Infrastruktura sieciowa Stowarzyszenia umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i małoletnim, w czasie imprez i poza nimi.
2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Stowarzyszenia bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Indywidualny login i hasło do Internetu posiada każdy administrator/informatyk Stowarzyszenia.
4. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
5. Małoletni obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami zarządzającego.
6. Użytkownikowi komputera zabrania się:
  - a) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie;
  - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu;
  - c) dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowy.

3.3. Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych.

1. Małoletni ma prawo korzystać na terenie siedziby Stowarzyszenia z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki.
4. Małoletni przynoszą na teren siedziby Stowarzyszenia telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
5. Stowarzyszenie nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez małoletnich.
6. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć oferowanych przez Stowarzyszenie.
7. Na terenie siedziby Stowarzyszenia zakazuje się małoletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
8. Powyższe nie dotyczy się wydarzeń publicznych odbywających się na terenie siedziby Stowarzyszenia.
  - **Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.**

3.4. Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

- 4.1. Stowarzyszenie ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
- 4.2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
  - 4.2.a. treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i

życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleceń i samobójstw, korzystania z narkotyków;

- 4.2.b. treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
- 4.2.c. różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
- 4.3. Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
- 4.3.a. monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych;
- 4.3.b. edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
- 4.3.c. prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych. Celem tych działań jest:
- poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy, prewencji oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia;
  - ukazanie sposobów bezpiecznego korzystania z sieci, w tym przestrzeganie przed zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego użytkowania urządzeń multimedialnych,
  - zapobieganie i ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań agresywno-przemocowych realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w stowarzyszeniu i poza nim,
  - propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie;
- 4.3.d. włączenie rodziców małoletnich w działania Stowarzyszenia na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce Stowarzyszenia w zakresie reagowania na cyberprzemoc;
- 4.3.e. instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają członkowie i małoletni oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych.

4.4. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Stowarzyszenie uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. Dane szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad małoletnim (wymóg art. 8 RODO).
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
5. Zgody, o których mowa w pkt 3 i 4 są wyrażane w formie pisemnej. Zgody j/w. są jednocześnie zgodami na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazanymi w art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
6. Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie

do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.

7. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
8. Członkowi i pracownikowi Stowarzyszenia nie wolno umożliwić przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu małoletniego) na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego małoletniego.
9. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielom mediów oraz innym osobom danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
10. W przypadku utrwalania wizerunku małoletnich na zajęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda, jak w pkt. 3 i 4.
11. Stowarzyszenie może wykorzystać w celach szkoleniowych lub edukacyjnych utrwalony materiał z udziałem małoletnich tylko z zachowaniem ich anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację małoletniego, za zgodą Zarządu.
12. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.
13. Regulamin monitoringu określa zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym, w tym policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.

•

5. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.

•

1. W Stowarzyszeniu wdrożono Politykę ochrony danych osobowych osób fizycznych (członków, rodziców/opiekunów) oraz powołano Inspektora ochrony danych.
2. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych z uwzględnieniem zasad:
zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości;
zasady ograniczenia celu przetwarzania danych;
zasada minimalizacji danych;
zasada prawidłowości danych;
zasady ograniczenia przechowania danych;
zasady integralności i poufności danych;
zasady rozliczalności.
3. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych członków, małoletnich i rodziców / opiekunów prawnych posiadają upoważnienie do ich przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
4. Na potrzeby przetwarzania w formach zdalnych w Stowarzyszeniu opracowano zasady ich przetwarzania oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania – System Zarządzania

Bezpieczeństwem Informacji (SZBI).

5. Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych złożył pisemne oświadczenie o znajomości Polityki bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej.
  6. Zarząd Stowarzyszenia wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
  7. Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania.
  8. W stowarzyszeniu wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
- -

• **Rozdział 4**

• **Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.**

- W ramach organizowania profilaktyki przeciwdziałania przemocy i krzywdzenia małoletnich, Stowarzyszenie współpracuje z instytucjami zewnętrznymi, w tym z policją, sądem, poradniami psychologicznymi, ośrodkami pomocy społecznej, itp.;

-

- **1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej.**

1.1 Zasady ogólne.

- Każdy członek i pracownik Stowarzyszenia w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego jest zobowiązany podjąć działania zapewniające małoletniemu pomoc i bezpieczeństwo.

-

- **Prezes Stowarzyszenia:**

- 1.1. W porozumieniu z osobą odpowiedzialną lub koordynatorem występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem.
- 1.2. Podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia dzieci.
- 1.3. Powołuje Zespoły interwencyjne do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową – odrębne dla każdej sprawy.
- 1.4. Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy.
- 1.5. Określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania.
- 1.6. Wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej.
- 1.7. Nadzoruje pracę Zespołu interwencyjnego.
- 1.8. Współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.

1.9. Zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną członkom wszczynającym procedurę „Niebieskiej Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżeń, gróźb i przemocy.

-
-

- **Pracownicy Stowarzyszenia:**

1. Kontaktują się z Prezesem Stowarzyszenia, starając się skutecznie przekazać mu informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
2. W każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie małoletniego i niosą mu pomoc.
3. W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.
4. Zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób odbierających małoletniego.

-
-

1.2. Procedury postępowania w sytuacji przemocy wobec małoletnich niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- Podczas rozpoznawania sytuacji przemocy wobec małoletnich niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi istotne jest:
  1. Uważne wysłuchanie małoletniego – bez obecności opiekunów;
  2. Przeprowadzenie rozmowy na temat sytuacji krzywdzenia (konkretne fakty dotyczące form przemocy, częstotliwości, nasilenia, poczucia zagrożenia);
  3. Ustalenie, czy są osoby, które także zauważają symptomy krzywdzenia oraz czy osoba niepełnosprawna komukolwiek o tym powiedziała.
  4. W razie konieczności podjęcie działań w kierunku odizolowania osoby krzywdzonej od sprawcy przemocy.
  5. Podczas rozpoznawania sytuacji przemocy wobec dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy unikać błędów, którymi mogą być:
    - a. niewysłuchanie takiego małoletniego;
    - b. bagatelizowanie skarg;
    - c. umniejszanie doznanej krzywdy;
    - d. niedawanie wiary;
    - e. przyjmowanie, że zdarzenie nie miało miejsca wyłącznie na podstawie wyjaśnień;
    - f. rodziców/opiekunów;
    - g. pomijanie lub zniekształcanie procedur postępowania obowiązujących w stowarzyszeniu, wynikające z przekonania, że one nie powinny lub nie muszą stosować się do osób niepełnosprawnych.

-

1.3. Procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego w Stowarzyszeniu (pracownicy, wolontariusze, osoby z innych organizacji/firm współpracujących):

- 3.1. Jeśli członek lub pracownik podejrzewa, że małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia małoletniemu bezpiecznego miejsca i odseparowania go od

osoby stwarzającej zagrożenie. Członek lub pracownik zobowiązany jest do zawiadomienia policji pod nr 997 lub alarmowy nr 112. W przypadku zawiadomienia telefonicznego członek lub pracownik zobowiązany jest podać swoje dane, dane małoletniego oraz dane osoby podejrzanej krzywdzenie małoletniego, a także z najważniejsze informacje na temat sytuacji.

- 3.2. Jeśli członek lub pracownik podejrzewa, że małoletni doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej od innego członka lub pracownika (np. popychanie, klapsy, poniżanie, ośmieszanie inne), zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo małoletniego i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Następnie powinien zawiadomić Prezesa, aby ten mógł podjąć odpowiednie kroki.

-
-

1.4. Procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego w domu rodzinnym:

- 4.1. Jeśli członek lub pracownik podejrzewa, że małoletni doświadczył przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony opiekuna, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo małoletniego. Ponadto zawiadamia Prezesa, który powołuje Zespół interwencyjny w celu wyjaśnienia sytuacji.
- 4.2. Jeśli członek lub pracownik podejrzewa, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, zgłasza problem prezesowi. W/w osoby ustalają plan działania oraz proponują skorzystanie z pomocy odpowiednich instytucji zewnętrznych.

-
-

• 2. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego.

- W każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia wystąpienia zjawiska cyberprzemocy lub niebezpiecznych treści, podejmowane są działania:
  1. Ustalenie okoliczności zdarzenia;
  2. Zabezpieczenie dowodów;
  3. Poinformowanie o sytuacji rodziców małoletnich – uczestników zdarzenia;
  4. Objęcie pomocą poszkodowanego małoletniego;
  5. Podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowania środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem stowarzyszenia i rodzajem przewinienia;
  6. Powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub sprawca nie jest nikomu znany.

-

• Rozdział 5

1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

- a. Przegląd Standardów prowadzić będzie komisja powołana przez Prezesa, zgodnie z częstotliwością określoną w ustawie – przynajmniej raz na 2 lata.
- b. Komisja dokonuje także oceny Standardów w celu zapewnienia ich ewentualnego dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.
- c. Komisja sporządza protokół z przeglądu i oceny Standardów, w którym zamieszcza również wnioski z przeprowadzonego przeglądu i oceny, o której mowa w art. 22c ust. 6 ustawy.

- d. W przypadku potrzeby aktualizacji Standardów prezes powołuje zespół, który wprowadza zmiany w Standardach, rekomendowane w protokole, o którym mowa w ust.3.
- e. Z zaktualizowanymi Standardami zapoznawani są członkowie i pracownicy Stowarzyszenia, małoletni i rodzice, zgodnie z zasadami określonymi w niniejszych Standardach.
- f. Zaktualizowane Standardy udostępniane są także na stronie internetowej Stowarzyszenia.

•

2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie członków i pracowników Stowarzyszenia do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności:

- a. Ustala się, że osobą odpowiedzialną za przygotowanie do stosowania Standardów przez: członków i pracowników Stowarzyszenia jest Prezes Stowarzyszenia.
- b. Członkowie Stowarzyszenia będą zapoznawani są ze Standardami podczas Walnego Zebrania.
- c. Zebrania są protokołowane zgodnie z zasadami protokołowania zebrań członków.
- d. Protokół ze spotkania z małoletnimi i ich rodzicami sporządza osoba prowadząca zebranie. Protokół przechowywany jest w dokumentacji Stowarzyszenia.
- e. Po zapoznaniu się ze Standardami i zasadami ich stosowania, każdy członek podpisuje imienne oświadczenie, które przechowywane jest w dokumentacji Stowarzyszenia.

•

3. Zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

- Zarząd zapoznaje rodziców/opiekunów prawnych ze Standardami:
  - 1.a. podczas organizowanych spotkań z rodzicami;
  - 1.b. przez stronę internetową.

•

4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

- 1. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu:
  - 1.a. Prezes
  - 1.b. Członek Stowarzyszenia.

- 2. Osobami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia małoletniemu są:
  - 2.a. Członek stowarzyszenia
  - 2.b. Zarząd
  - 2.c. Prezes

•

5. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

- 1. Dostęp do dokumentacji mają wyłącznie osoby uprawnione, które zobowiązane są do zachowania w tajemnicy posiadanych informacji.

2. Udostępnianie dokumentacji/informacji w sprawie dziecka, w stosunku do którego istnieje uzasadnione podejrzenie jego krzywdzenia, odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

6. Załączniki do obowiązującej procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem:

- a. wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego – **załącznik 1**
- b. wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich – **załącznik 2**
- c. arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich – **załącznik 3**
- d. procedura postępowania w przypadku podejrzenia przemocy wobec małoletniego – **załącznik 4**
- e. plan wsparcia małoletniego – **załącznik 5**
- f. informacja dla osób doznających przemocy – **załącznik 6**
- g. monitoring standardów - ankieta – **załącznik 7**

- *Załącznik 1 do „Standardów ochrony małoletnich”*
- *Wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego*

- **KARTA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA KRZYWDZENIA
LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO**

- Dotyczy dziecka: .....

- Osoba zgłaszająca: .....
- .....

- Imię i nazwisko: .....
- .....

- Dane do kontaktu: .....
- .....

- Stopień ..... pokrewieństwa: .....
- Źródło wiedzy lub informacji o przemocy: .....
- Data zgłoszenia: .....
-
- Forma zgłoszenia: pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić] .....
-
- Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą (opis zdarzenia):
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
-
- Inne informacje o dziecku,rodzinie:.....
.....
.....
.....
.....
.....
-
- Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc:
.....
-
- Podpis osoby zgłaszającej:
.....
-
- Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:.....
.....

• Załącznik 2 do „Standardów ochrony małoletnich”

- *Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzanych danych osobowy*

- **Oświadczenie o poufności**

- - 1. Oświadczam, że:

- - 1) zapoznano mnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych,
  - 2) zapoznano mnie ze „Standardami Ochrony Małoletnich”, wdrożonymi w Stowarzyszeniu „Pro Familia” w Polkowicach,
  - 3) zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

- - 2. Zobowiązuję się do:

- - 1) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach,
  - 2) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/am dostęp za upoważnieniem administratora danych,
  - 3) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w Stowarzyszeniu
  - 4) wykonywania operacji przetwarzania danych, zgodnie z Regulaminem Ochrony Danych Osobowych,
  - 5) zabezpieczenia tych danych przed dostępem osób nieupoważnionych,
  - 6) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem,
  - 7) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośrednio przełożonemu.

- - Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Ustawy o Ochronie Danych osobowych oraz Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r.

- - .....
  - .....

- (miejsce, data) (czytelny podpis
pracownika)
- Załącznik 3 do „Standardów ochrony małoletnich”
- Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletniego

•

**• ARKUSZ DIAGNOSTYCZNY OCENY RYZYKA STOSOWANIA PRZEMOCY WOBEC
MAŁOLETNIEGO**

•

**• INFORMACJE OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM
PRZEMOCY**

•

1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp. ....
2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp. ....
3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa (pozostawianie bez opieki), pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego.....
4. Ktoś zmusza dziecko do picia alkoholu, zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i innych zagrażających zdrowiu i życiu .....
.....
5. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp. ....
.....
6. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp. ....
7. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. ....
8. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność .....
.....
9. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).....
10. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.....
11. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).....
12. Ktoś stosuje wobec dziecka przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej (np. wyzywanie, straszenie, poniżanie w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie zdjęć i filmów bez zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie zdjęć lub tekstów, które obrażają, ośmieszają, przesyłanie treści pornograficznych i innych szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych, itp. ....
.....

- - **INFORMACJE/OBSERWACJE CZŁONKÓW/PRACOWNIKÓW STOWARZYSZENIA DOTYCZĄCE ZACHOWANIA DZIECKA:**

- 1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp. ....
  2. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują inne zachowania ryzykowne dziecka .....
  3. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.....

- - **INFORMACJE / OBSERWACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:**

- 1. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.....
  2. Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku.....
  3. Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej.....
  4. Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp. ....
  5. Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp. ....
  6. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp. ....
  7. Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.....
  8. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.....
  9. Występujące wcześniej podejrzenia dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie.....
  10. Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.....
  11. Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.....
  12. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.....
  13. Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.....
  14. Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.....

- - **UWAGI**

- .....
- .....
- .....

- .....
- .....
- .....

- - Załącznik 4 do „Standardów ochrony małoletnich”
  - Procedura postępowania w przypadku podejrzenia przemocy wobec małoletniego

-
-

- **PROCEDURA POSTĘPOWANIA W STOWARZYSZENIU**
  - **W PRZYPADKU PODEJRZENIA PRZEMOCY**
    - **WOBEC MAŁOLETNIEGO**

- - W przypadku podejrzenia występowania przemocy wobec małoletniego w Stowarzyszeniu podejmuje się następujące działania:

-

1. Zapewnienie dziecku bezpieczeństwa na terenie siedziby Stowarzyszenia
  2. O wszystkich działaniach wobec małoletniego informowany jest rodzic/opiekun prawny.
  3. W przypadku zagrożenia życia dziecka, uszkodzenia ciała lub gdy potrzebuje ono pomocy lekarskiej, po przekazaniu informacji dyrektorowi poradni, zostają zawiadomione odpowiednie służby porządkowe – policja i pogotowie ratunkowe.
  4. W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji podejmuje się następujące działania:
    - ✓ Poinformowanie o zdarzeniu prezesa Stowarzyszenia, Członka Zarządu,
    - ✓ Wypełnienie Karty Zgłoszenia – załącznik 1,
    - ✓ Wypełnienie Arkusza diagnostycznego oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletniego – załącznik 3
    - ✓ Ustalenie planu wsparcia małoletniego - załącznik 5,
- w tym:
    - **powiadomienie policji**, gdy zaplanowane przez Stowarzyszenie działania okażą się niewystarczające (sprawy trudne, związane z popełnieniem przestępstwa, cyberprzemoc, kradzieże, naruszenie wizerunku dziecka i inne),
    - **bezwzględne powiadomienie policji/sądu rodzinnego w przypadkach**:
      - bezpośrednio zagrażających zdrowiu lub życiu dziecka (nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych),
      - uwiedzenie dziecka do lat 15,
      - sekstingu (wysyłanie intymnych zdjęć lub filmów przez telefon lub Internet),
      - wysyłanie dziecku w Internecie treści nielegalnych i niepożądanych (nawołujących do samookaleczeń, samobójstw, innych szkodliwych dla zdrowia, dyskryminacyjnych, promujących wrogość i nienawiść, pornograficznych, fake-newsy – fałszywych wiadomości),
    - określenie współpracy z instytucjami realizującymi działania na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec małoletniego, np.:
      - Ośrodek Pomocy Społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych, prawnych,
      - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym,
      - placówki ochrony zdrowia, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, sądy.

-
-

- Załącznik 5 do „Standardów ochrony małoletnich”
- Plan wsparcia małoletniego

• **PLAN WSPARCIA MAŁOLETNIEGO**

1. Imię i nazwisko dziecka: .....

2. Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

3. Przyczyna/opis zdarzenia niezbędny do opracowania planu wsparcia:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

4. Zdefiniowanie celu oferowanego wsparcia (*właściwe podkreślić*), np.:

- a) zapewnienie specjalistycznego wsparcia małoletniemu, udzielanie systematycznej/okresowej pomocy np. psychologicznej, terapeutycznej,
- b) wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną małoletniemu, wzmacnianie poczucia jego własnej wartości,
- c) wspieranie rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- d) złagodzenie psychicznych i behawioralnych objawów skrzywdzenia złagodzenie stresu, lęku małoletniego,
- e) zapewnienie bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego),
- f) kształcenie umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym,
- g) inne

- .....
- .....
- .....
- .....

5. Formy i metody wsparcia małoletniego (*właściwe podkreślić*), np.:

-
- a) analiza dokumentacji związanej z sytuacją małoletniego,
- b) obserwacja zachowania.

6. Współpraca z instytucjami wspomagającymi (*właściwe podkreślić*), np.:

-
- a) policja,
- b) sąd rodzinny,
- c) ośrodek pomocy społecznej,
- d) ośrodek zdrowia
- e) inne instytucje działające na rzecz dobra dziecka.

7. Ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu:

-
- a) monitorowanie na bieżąco efektywności udzielania wsparcia adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb przypadków,

8. Dodatkowe informacje:

-
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

9. Podpisy członków zespołu:

-
-
-
-
-
-
-
-

10. Data .....

-
-
-
-
-
-
-

-
-
-

- Załącznik 6 do „Standardów ochrony małoletnich”
  - Informacja dla osób doświadczających przemocy

- **INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY**

-

- **Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?**

- Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

-

- **Co to jest przemoc domowa?**

- Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doświadczającej przemocy domowej, w szczególności:
  - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
  - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

-

- **Kto może być osobą doświadczającą przemocy domowej?**

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletni.

-
-
- - **Najczęstsze formy przemocy domowej:**
  - Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne. Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.
  - Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.
  - Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętu w domowych i ich sprzedawanie i inne.
  - Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, ponizanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.
  - Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętu w domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

-
- - **WAŻNE**

-
- - **Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie! Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej. Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.**

-
- - **Pomogą Ci:**
  - Ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
  - Powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości,
  - Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy,
  - Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych,

- Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną,
- Sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych,
- Placówki ochrony zdrowia – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach,
- Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu,
- Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.
  - -
    -
    - **Ponadto możesz zadzwonić do:**
    -
  - **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 1800–2200 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 1800–2200 w języku rosyjskim. Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 1700–2100) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 1800–2200). Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE: pogotowie.niebieska.linia ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
  - **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym** tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
  - **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej** nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).
    - -
      -
      -
      -
      -
- -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -
  -

- Załącznik 7 do „Standardów ochrony małoletnich”
  - Monitoring standardów – ankieta

• **MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA**

	t	n
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w Stowarzyszeniu? •	•	•
2. Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem? •	•	•
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci? •	•	•
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci? •	•	•
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika? •	•	•
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? •	•	•

• **UWAGI**

- .....
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

-
-
-
-
-

- Załącznik 8 do „Standardów ochrony małoletnich”
  - Oświadczenie o niekaralności

-
-

• **OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI I ZOBOWIĄZANIU**

• **DO PRZESTRZEGANIA PODSTAWOWYCH ZASAD OCHRONY MAŁOLETNI**

-
-
-

- .....
- miejscowość, data

-
-
-
-
-

- Ja, ... nr PESEL.....
- oświadczam, że nie byłem/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.
- Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi dla Stowarzyszenia „Pro Familia” w Polkowicach i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

-
-
-

• .....
Podpis

-
-
-